

Bácsmegyei Függetlenség

A BÁCSDROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. Tanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 korona. Egyes szám ára 10 fillér.

A lap tulajdonos „Bácsmegyei Függetlenségi és 48-as Párt” megbízásából:
FALCIONE LAJOS.

Felelős szerkesztő:
PINTER GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz.
Közlemények és előfizetések ide küldendők.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Vojnits báró „nemzeti” politikája.

„Magyar nemzeti politika — mondja magában Vojnits báró — csak üres frázis és nevetséges ostobaság, amely nekünk, „nemzeti munkapártnak”, semmit sem hoz a konyhára. Hatalmi politika az én célom, hogy ura és Istene maradhassak eleveneknek és holtaknak; ezért a *hasznos célért* aztán minden eszköz jó nekem.”

Körülbelül így gondolkozik ő excellenciája, amint már többször bizonyítottuk, s amint a legutóbbi vármegyei közgyűlés is újabb bizonyítást szolgáltatott róla.

Maros-Torda vármegye ugyanis a törvényhatóságokhoz intézett köriratban mozgalmat indított az iránt, hogy a telepítés és parcellázás kérdésést a magyar nemzeti politika szellemének megfelelő módon oldják meg az arra illetékes tényezők. Kétségkívül igaza van Maros-Torda vármegyének, mert köztudomású tény, hogy az erdélyi részeken és az alvidéken a nemzetiségek, különösen a románság, ijesztő arányokban és céltudatos kiszámítással huzogtatja ki a talajt a magyar birtokosok talpa alól. Már pedig örök igazság van

abban a mondásban, hogy: „*Akié a föld, azé az ország.*” És egész nagy vidékeken maholnap ott leszünk, hogy a magyarság „nem találja honját a hazában.”

Szegény marostordai atyánkfiai azt hitték, hogy nem lesz ebben az országban egyetlen törvényhatóság sem, amely — ha nem is szívvel, de legalább szóval — ne csatlakoznék ehhez a hazafias eszméhez. Hiszen annak elfogadásával még a legvadabb mungó vármegye sem vét a „párthúság” ellen. Mert nyílt titok, hogy a kormány csak azokra a törvényhatósági megnyilatkozásokra hederít rá, amelyek politikai bizalmat és hódolatot szállítanak neki; a többi határozatokra többnyire csak fütyül, azokat közömbösen ad acta rakja és később egyszerűen befűt velük.

Mungó mivolta tehát nem akadályozhatta Vojnits bárót, hogy a vármegyénél — pusztá képmutatásból is — a marostordai határozathoz való hozzájárulást enunciiáltassa. — Hiszen ők a „nemzeti munkapárt” (!) hangzatos cégére alatt „dolgoznak”; tehát bizvást föltűzhetne volna most a piros, fehér, zöld tollat a kalapjához, a feketesárgát ügyis eleget viseli Bécsben és Budapesten.

Csak hogy Vojnits báró egész hatalmi ereje és politikai egzisztenciája tudvalevőleg a nemzetiségekkel, főképpen a szerbekkel való szoros szövetségen alapszik. Konyovitsék és a vármegyebeli szerb papok pedig még azt sem tűrnék, hogy szövetségesük magyar nemzeti átlarcban szerepeljen. A báró tehát egy kézlegyintéssel megparancsolta a zombori Burgnak, hogy még tessék-lássék nemzeti politikát sem szabad folytatni. Ennélfogva a vármegye nemes egyszerűséggel napirendre tért a marostordai átirat fölött. Szörnyűség volt nézni, hogy a magyar tisztviselők és magyar birtokosok milyen lelkiismeretlen közömbösséggel és milyen cinikus szolgál behódolással járultak hozzá ehhez a hazafiatlan határozathoz.

A marostordai átirat legközelebb Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottsága előtt is napirendre kerül. Nem is kell mondani, hogy ott a vármegyeihez teljesen hasonló sorsban fog részesülni. Konyovitsék, Nikolitsék előreláthatólag lerúgják a törvényhatóság asztaláról a kérdéses átiratot és a város magyar tisztikara, ez a bizánci csapat, feltétlenül velük fog szavazni, szemhunyorítás és szégyenérzet nélkül.

Igy megyen ez Bácsországbán, a

TÁRCA.

Fejlődés és forradalom.

Írta: Dr. Apáthy István.

(Folytatás.)

A tengernek időnkénti elapadása nem olyan természetű, hogy a benne élő állatoknak, ha csak annyira fejlett mozgató végtagjaik voltak is, mint a Halaknak ma, a szárazon kellett volna maradniok, hogy ne tudták volna követni a víznek visszahúzódó szintjét vagy ne tudtak volna a legtöbb esetben lemenekülni a vízből kiemelkedő talajról. Ha pedig a tengernek valamely elzáródott részében maradtak vissza, a melynek közlekedése a nyílt tengerrel végleg megszűnt, akkor a víznek növekedő sótartalma, midőn a hajdani tengerek legmélyebb pontjain mai sóbányáink sótömegei összegyűltek; elpusztította volna őket. Bizonyára a tengerből vándoroltak föl az édesvizekbe, a folyók útján, mint ma iváskor a lazacok és ott rekedtek valamely tóvá lett folyóban. Az ilyen tavaknak időnkénti elapadásakor csak azok az egyedek, talán már a mai mindíg kopoltyús kétélűekhez hasonló lények, olyanformák, mint az Adlsbergi

Barlang mai Proteusai, maradtak eleinte életben, amelyek a tó legmélyebb részeibe menekülhettek. A többiek, a szárazon maradvá, vagy elpusztultak, vagy beleásták magukat mélyen a földbe úgy, mint ma bizonyos afrikai kétféle módon, kopoltyúval is, tudóval is lélekző halak. De ama bizonyos szerencsés nemzedék tagjai talán már nem kényszerültek elásni magukat, talán a levegőn is be tudták várni, esetleg a vízi növények helyén kisarjadó mohaszálak között, hogy újra megdagadjon a tó vize. A következő nemzedékek valamelyikének néhány tagja már a szárazon maradt tófenéktől tovább is merészkedhetett a part felé, az akkor ott bizonyára gazdag erdő páfrányoktól árnyalt, mohával belepelt talajára és többé nem is tért vissza a vízbe. Micsoda forradalom — mondhatta a vizek legmélyén eldugott, biztos palotájában a Proteus- király — hogy a szárazon hagyott gyíkok életben mertek maradni! A szárazon hagyott vízi gyíkokat a továbbfejlődés az Emlősállatok magaslatára juttatta, holott a Proteus- király, aki a vizek mélyén mindíg biztonságban élt, — ma is, mint a Kétélűek legalsóbbrendű alakja a Karst barlangjainak biztos rejtekében tengeti fajtája kipusztulásának utolsó

napjait. Mellesleg szólva, az előbb említettek okozhatták, hogy tudóval lélekző Gerincesek oly későn jelentek meg a Föld történetében. A beltengereknek előbb be kellett sűrűsödniök; előbb az esővizeknek folyómedreket kellett vágniök, a folyómedreknek bele kellett torkolnia a tengerbe, s onnét kellett fölvándorolnia a folyókön a tudóval lélekző Gerincesek még tengerlakó, kopoltyús őseinek. Csoda-e hát, ha az Ember oly későn mutatkozik először? Es ki tudja, az ő fejlődésében hány olyan nagy lépés követte egymást, aminőről az előbb szóltam? Hány olyan forradalom? Így hát az embert már a kialakulása a maga alsóbbrendű őseiből forradalomra nevelte!

De hagyjuk a múltak kódét s a tudományos meséket! Hirtelen föllépő és megmaradó átalakulásokkal ma is, mióta ebben az irányban tudományos megfigyeléseket teszünk, mióta a fejlődés terén tudatosan kísérletezünk, lépten-nyomon találkozunk. Az ilyen váratlan és előre meg nem mondható változások egyik féleségét mutációnak, vagy ugrásszerű változatoknak nevezzük.

(Folytatása következik.)

Vojnitsék hazájában. Ez a báró *nemzeti politikája*. Amelyik magyar ember gyönyörködik benne, az igazán megérett a — lámpavasra.

A főispán-kérdés vajudása.

Egyik fővárosi lap, az *Alkotmány*, úgy látszik, beavatott forrásból a köv. kezdő — feltűnő — hírt hozza:

„Szemző Gyuláról, a volt bajai főispánról a múlt héten megírtuk, hogy Bácsbodrog vármegye, Zombor és Baja főispánjává van kinevezve.

Hármas főispánvá leendő kinevezetése az elmúlt szerdai minisztertanács egyik tárgya volt. A minisztertanács után Lukács miniszterelnök személyesen vitte fel a kinevezési dekrétumot Bécsbe aláírás végett.

Szemző kinevezetése mindennek dacára késni fog még egy ideig. Oka e késedelemnek abban rejlik, hogy a jelenlegi főispán Vojnits István annak idején csak oly feltétel mellett volt hajlandó a biztos alispáni széket a főispánival felcserélni, ha a főispáni állástól való felmentése esetén egy biztos és nyugalmas állást biztosítanak részére.

Vojnits István nagy családjára való tekintetből érthetően biztosítani akarta magát azért, hogy a nyugalmas alispánságot egy bizonytalan ideig tartó főispánsággal felcserélte a megye vezető politikusaiknak és a kormánynak rábeszélésére, akik nálánál megfelelőbb főispánt nem tudtak találni.

Vojnits István óhaját a volt miniszterelnök, Khuen respektálta és reverzálisban, amelyet később Lukács is kötelezőleg vállalt és elismert, biztosította arról, hogy demissiója esetén nyugalmasabb és jövedelmező állásba kerül.

Vojnits főispán távozásának esetére a Ferenc csatorna elnöksége kínálkozott számára, amelyet éveken keresztül Türr István töltött be.

Azonban ez is voltaképp bizalmi állás, amely nem jelent biztos, nyugalmas révet Vojnitsnak, amennyiben a Ferenc csatorna elnökségénél az a jogszokás uralkodik, hogy a kinevezett elnök reverzálist ad a kormánynak arról, hogy politikai változás esetén felszólításra beadja lemondását.

Szó van ezenkívül arról, hogy Vojnits főispán felmentése után a közigazgatási bíróság-hoz nevezetik ki, de egyelőre ez is nehézségbe ütközik, mert közigazgatási bírónak való kinevezetése jelenleg csakis számszerű minőségben volna lehetséges.

Mindezekből az okokból Bácsmezei jelenlegi főispánjának felmentése egy ideig nem fog megtörténni.

Megállapítjuk, hogy az *Alkotmány* idézett értesülése, a mi információnk szerint is — amely pedig jól tájékozott helyről származik — nagyban és egészben födi a valóságot. Valóban úgy van, hogy a Szemző Gyula kinevezésének publikálása elé akadályok gördültek és a publikálás, legalább ami a vármegyei főispánságot illeti, egy ideig késni fog.

A kuliszák mögött ugyanis, *egyformán tekintélyes faktorok* között, nagyarányú és heves küzdelem folyik, a mostani főispáni *menesztése és megmaradása* körül. Maga Vojnits István főispán is résztvesz ebben a küzdelemben és minden követ megmozgat, hogy állásától való fölmentését, legalább egyelőre — amíg tudniillik jövendő sorsa kellően biztosítva lesz — elodáztassa.

És itt egy általánosan elterjedt téves hírt kell rektifikálnunk. Mindenki azt hitte, mi is azt hittük, hogy Vojnits István maga kezdeményezte a visszavonulását, hogy a várható politikai fordulat esetére, biztos révbe menekülhessen. Hát ez nem úgy van. A főispánt titkos kezek hátba támadták és *menesztését* a miniszterelnök elhatározta. Hogy mi szolgált okul vagy ürügyül erre az eltávolításra, arról mondhatnánk némely érdekes dolgokat; de

azoknak nyilvános pertraktálására még nem érkezett el az idő.

A tény az, hogy a *menesztési akció* nemcsak megindult, hanem kemény tempóban még most is folyik. A főispán azonban energikusan védekezik és nem akar kötelnek állani, amíg az existenciáját megnyugtató módon nem biztosítják; ami végre is jogos követelés olyan hosszú közéleti pályafutás után, amelyen a Vojnits Istváné. A főispán háta mögött erős falansz áll, de nem gyöngébb a vele szemben álló sem.

A kártyakeverésben és a kuliszák mögötti viaskodásban természetesen benne van a Vojnits báró *melesztőfeleszi* keze is. De az ő nagy *hipokritasága* miatt még most bajos tisztán látni a manipulációit; egyelőre tehát nem tudjuk *hitelesen* megállapítani, hogy milyen irányban dolgozik. Csak annyi bizonyos, hogy ez a kényes kérdés az ő *híres befolyását és mindenhatóságát erősen próbára teszi*.

Mi hidegvérrel, de élénk érdeklődéssel nézzük a kulisszaharcot és aligha csalódunk, ha azt hisszük, hogy ez a kérdés most már, a maga *elmérgesedett* állapotában, — akár miképp dől el — a mungók körében *messzeható* következményekkel fog járni. Mert előkelő és igen ponderabilis urak exponálják magukat jobbról balról és ha már exponálják, természetesen le fogják vonni — szükségképpen le kell vonniok — magatartásuk konzekvenciáit is.

Tudatlanság vagy malícia?

Vissza kell térnünk a múlt pénteken tartott városi közgyűlés azon momentumára, amikor a Krizmanits Imre virilis jogának megállapítását kimondó közigazgatási bírósági ítéletet elintézték.

A közigazgatási bíróság ugyanis nyilatkozatra hívta fel a városi közgyűlést arra nézve, hogy *miért ajándékozta Strasszer Lajosnak a Krizmanits virilis tagsági helyét*, annak dacára, hogy már maga a városi *bírálo választmány, mint végső felebbezési fórum, Krizmanits jogát megállapította*, s őt a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok lajstromába beiktatta? Miért történt az, hogy a bíráló választmány által megállapított lajstromot — a törvény világos rendelete ellenére — nem is terjesztették a közgyűlés elé, hanem ahelyett az igazoló választmány lajstroma alapján — amelyből Krizmanitsot kihagyták — állították össze az ez évre érvényes névjegyzéket, s ilyenformán *Strasszer Lajost, másnak rovására megajándékozták olyan joggal, amely őt meg nem illette?*

Azt hittük — és méltán hihettük — hogy Haukéék erre kénytelenek lesznek elmondani a *mea culpa*t és töredelmesen beismerik, hogy *bakot löttek* és mentségül azt hozzák föl, hogy *tévedésből* követték el a jogfosztást és csempészést. Szó sincs róla: Haukéék inkább a hitükből kitérnének, inkább letagadnák az égről a napot, holdat és a csillagokat, semhogy életükben egyszer, *kivételesen* az igazság meggyéjét megközelítenék. Ha a fejükön kapná a zsendár a lopott süveget, akkor is esküdözne nek az égnek minden szentjeire, hogy az a süveg világ teremtése óta, sőt még tán azelőtt is, az övék volt. A legfurfangosabb cigány jöjjön ide *tagadást, hazudozást és rabuliztikát* tanulni; itt igazán *páratlan tanító-mesterre* akad.

Annak okáért Haukéék nemhogy bevallották volna a botlásukat, hanem van hozzá elég cinikus arcuk, hogy a közigazgatási bíróság előtt azt szavalják, hogy nekik volt igazuk, mert a *bírálo választmány szava nem gillt*, hanem csakis az igazoló választmány határozata szolgálhat zsinórmértékül.

Igazán a legnagyobb fölháborodás rohamos erejével toúl az ajkunkra a kérdés, hogy ha ez így volna, akkor ugyan *minek állította a törvény fölebbíteli fórumnak a bíráló választmányt az igazoló választmány föl?* Csak *pictus masculusnak* talán, hogy legyen

törvényesen statuált fórum, amelynek a döntését Haukéék a szemébe taposhatják? Ugyan mi lenne például — hogy analóg esetre hivatkozunk — akkor, ha a törvényszék valakit elmarasztalna, ellenben a királyi tábla, a törvényszék ítéletével homlokegyenest, az alperest a kereset alól fölmentené, s a bíróság mégis — a táblai ítélet fumigálásával — a hatályon kívül helyezett törvényszéki ítéletet végrehajtáná, mintha a másodbírósági ítélet soha a világra se jött volna? Nem spiritusba tennék az ilyen bíróságot? Erre tessék kádenciát mondani.

És még rá kell mutatnunk egy hallatlan abszurdumra. S ez az, hogy ha véletlenül egyik mungó panasszal meg nem támadja a bíráló választmány határozatát, akkor Krizmanits — dacára a bíráló választmány által megállapított virilis jogának — egyáltalában nem juthatott volna be még erre a folyó évből hátralévő két hónapra sem a virilisták közé, hanem az ő jogát, egész az év végéig, Strasszer Lajos *uzurpálta* volna. Krizmanits ugyanis *nem emelhetett panaszt* a bíráló választmány határozata ellen, mert hiszen az *neki adott igazat*. Ha pedig panasz nincs, akkor az ügy érdemleges része nem is kerülhet a közigazgatási bíróság döntése alá. Szerencsére azonban az egyik mungó panasszal támadta meg a bíráló választmány határozatát; s így nyílt alkalma a közigazgatási bíróságnak Krizmanitsot elorzott jogába visszahelyezni.

Hagyján, ha az abszurd védekezést és neveléses törvénytárgyalást a maguk nevében adták volna be Haukéék. Akkor a közigazgatási bíróság csak őket tarthatná *bornírt-nak*; s e miatt bizony egy csöppet se fájna a mi fejünk. De természetesen nem a maguk nevében, hanem a törvényhatósági bizottság nevében nyilatkoztak; s minthogy a közgyűlés első hallásra nem értette meg jól az előadmányt, megtörtént az a botrány, hogy magát a törvényhatósági bizottságot kompromittálták a közgyűlésen elfogadott, Borszem Jankóbeli Hombár Mihály-féle nyilatkozattal. Ez az, ami ellen mi, a törvényhatósági bizottság *okosabb részének* nevében, a leghatározottabban tiltakozunk.

A közigazgatási bíróság bizonyára ámulni fog a komikusan hangzó bölcseségen és talán azon fog tépődni, hogy vajon Zombor városi törvényhatósági bizottságában a *tudatlanság*, vagy a *malícia-e* a nagyobb?

Módját kell tehát valamiképpen ejteni, hogy a közigazgatási bíróság tagjai fölvilágossítsanak arról, hogy ezt az ominózus védekező és törvénytárgyaló nyilatkozatot tulajdonképpen azok *csúszatták* keresztül a közgyűlésen, akik az elkövetett *stikliben ludasok*. A jogfosztás és csempészés tényében, s annak konzekvenciáiban pedig épp olyan szerepet vitt a *malícia*, mint a *tudatlanság*. *Malícia* vette a tetteseket, mikor Krizmanits helyére Strasszer Lajost csempésztek be. Éz vastag *tudatlanság* vezette őket akkor, amikor *ostoba kimagyarázásokkal* védekeztek.

HIREK.

Halottak napja. Ősi szokás szerint az idén is tömegesen vándorolt a közönség a temetőbe halottak napján, hogy koszorúval, virággal, világítással adjon kifejezést elhunyt szerettei iránt táplált kegyeletének. Nekünk azonban úgy tűnik föl, hogy ebben a szép szokásban immár mentől kevesebb a kegyelet, de annál több a divatozás és hivalkodás. A temetőbeli hangulat nem mondható valami szomorúnak; úgy látszik, a közönség egyrésze csak robotol, a másik része pedig látványosságot keres. A léhaság és az idealizmus hiánya így forog ki mindent a régi természetéből, még a kegyeletet is.

Új főispáni titkár. A főispán változással kapcsolatban új főispáni titkárról is beszél a fáma. Vármegyei körökben elterjedt hírek szerint ugyanis a mostani főispáni titkárt berendelték szolgálattételre a minisztériumba és helyét Szalay Frigyes miniszteri segédtitkár foglalja el, miniszteri titkári ranggal.

Csornoch érsek primássága. A minap azokkal a szállongó kőszá hírekkel szemben, hogy Csernoch János kalocsai érseket a hercegprimás mellé koadjutorrá nevezik ki — rámutattunk ennek a szóbeszédnek egyházi abszurditására. Most a fővárosi lapok azt újságolják, hogy Vaszary Kolozs hercegprimás, agg korára és elgyengült állapotára való tekintettel lemond a primási méltóságról és a helyébe Csernoch János kalocsai érseket nevezik ki, a kalocsai érsekséget pedig valamelyik megyés püspök kapja meg. Ez már legalább értelmes beszéd és egyszerűsége a valószínűség látszatát sem nélkülözi.

A szabadkai Pavlikol önkénykedése. A szabadkai szociál-demokrata párt a minap népgyűlést akart rendezni a háboru ellen. A főkapitány azonban a gyűlést betiltotta és a városi tanács ezt a törvénytelen intézkedést jóváhagyta, azzal a buta megokolással hogy a népgyűlés nyugodt lefolyása nincs biztosítva. Most ismét kísérletet tettek a szabadkai szociálisták; de a főkapitány és a tanács kijelentette hogy álláspontja nem változott. Ime, ilyen a közsabadság a mai Magyarországon.

Negyven éves szolgálati jubileum. Matzitz Lajos városi állatorvos most érte el közszolgálatának negyven éves évfordulóját. Ebből az alkalomból barátainak, hivataltársainak, tisztelőinek és hozzátartozóinak seregéből szép számú társaság gyűlt össze Matzitz Lajos házában, hogy bizalmas körben és egész csöndben megünnepelje az érdemes és méltán közbecsülésben álló férfiú hosszú és mindenkor lelkiismeretes, kötelességű működésének és nevezetesen napját. A város közönségének szélesebb rétegei is bizonyára szívesen csatlakoznak azokhoz a jókívánatokhoz, amelyekkel az ünneplő társaság a város e régi és derék tisztviselőjét elhalmozta. Itt említjük meg, hogy Matzitz Lajost — akit a város még mindig a X-ik fizetési osztályban tartott — a belügyminisztérium éppen most léptette elő a IX-ik fizetési osztályba.

Lyceumi előadások. Lapunk legutóbbi számából térszűke miatt kimaradt a Szabad Lyceum legutóbbi előadásának ismertetése; holott a szép sikerű előadás részletesebb referátát is megérdemelne. Dr. Kholmán Dezső főgimnáziumi tanár tartott előadást „Schiller élete és művei” címen. Igen helyes gondolatnak bizonyult ezt a tisztán irodalmi témát vetített képekkel illusztrálva adni elő; egyrészt mert közönségünk szívesebben látogatja az ily előadásokat, másrészt mert a figyelem ébrentartására az előadás közben vetített képek igen alkalmasak, s e mellett tartósabb nyomot is hagynak a hallgatóság emlékezetében. Az előadás Schiller Frigyes életével, egyéniségének és költői pályájának kialakulásával foglalkozott hosszabban, majd egyes kiválóbb műveit s annak főalakjait mutatta be kiváló festők illusztrációjában. Az előadást másfél órán át élénk figyelemmel hallgatta a közönség, mely zsúfolásig megtöltötte a városháza nagytermét.

A Zombori Napközi Otthon Egyesület szombaton nov. hó 9-ikén d. u. 4 órakor a városházának kis tanácskozó termében **közgyűlést** tart, amelynek napirendjét az egyesület ez évi működésének vázlatla, a zárszámadás megvizsgálása és a „elmentvény megadása, két választmányi tagnak és a pénztárosnak megválasztása, öt választmányi tag alapszabályszerű kisorsolása és a költségvetés megállapítása fogja képezni. Özv. Bertolino Sándorné elnök, Tunner Nándor titkár.

Esküvő. Török Andor dr. magyarkanisai ügyvéd nov. 10-én tartja esküvőjét Eszéken Kelő Vilával, Kelő Mór műszaki tanácsos leányával.

Muzeum. A vármegyei történelmi társulat muzeumának néprajzi tára nov. 3-án, vasárnap délután 2—4 óráig nyitva lesz és díjtalanul megtekinthető.

Halálozás. Apatinból gyászjelentést kaptunk, amely tudatja, hogy Telegdi Pál szigorló orvos, élete 24-ik évében, hosszas szenvedés után, okt. 31-én d. u. 5. órakor elhunyt. Temetése nov. 2-án ment végbe. A megboldogultat kiterjedt és köztisztelőben álló család gyászolja.

A pincsi siralomházban. A főkapitány köshirre teszi, hogy egy fehér pincsi kutyát ta-

láltak. Ha a tulajdonosa november hó 3-áig nem jelentkeznek, akkor a pincsit a gyepmester kivégzi.

* * *

Ez már beszéd. Csodálatos dolog, hogy Londonban ahol eddig az emberek naponta átlag öt-hat csésze teát ittak most egyszerre azon vették észre magukat a teaházak, hogy a teaforgalom nagyon is megcsappant. Okát kutatván e dolognak hamarosan reájöttek, hogy oka az, hogy a színházi büfjekben még a legelőkelőbb körök is a felvonásközökben nem teát hanem kávét isznak. Sokféle minőségű kávé megpróbálása után végre reájöttek, hogy csak a két elefánt védjegyű Diadal kávé az, mely a legkényesebb izléseket is kielégíti már annál is inkább, mert ez a legjobb kávék keveréke és a tulajdonos saját módszere szerint olyképen van konzerválva, hogy ízét és zamátját éveki megtartja. Kapható minden jobb fűszerkereskedésben, azonban ügyeljünk a védjegyre és a zárt csomagra.

IRODALOM.

Schön Adolf könyvkereskedésében Zombor. Telefon-szám 161. Kaphatók az e héten megjelent következő könyvtudóságiok:

Egyetemes regénytár: XXIX. évf. I/II.
Ohnet: Halál Bonapartera . . . . . 2:40 K
Kohányi: Angol nyelvemester . . . . . 2—
Dr. Gróf Apponyi: Magyar közjog . . . . . 2—
Kisfaludi társaság évkönyve 46. k. . . . . 7—
Amerika koronázatlan királyai . . . . . 7—
Balla: Edison . . . . . 7—
Karl: Páris kövei o. k. 1669—71. . . . . —60
Wlassits: Múzeumok o. k. 1672—5. . . . . —80

Fővárosi színházak műsora:
286—87. Caillavet: Primerose kisasszony . . . . . —60

Olcsó Jókai új számai:
81—90. Enyém, Tied, Övé . . . . . 4—
Divat és Művészet Őszi Albuma 2:20
41—100—60

Közgazdaság.

A gazdasági egyetemen vándorgyűlése.

A Bácsbodrog Vármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi november hó 10-én (vasárnap) Hódságon vándorgyűlést rendez.

A vándorgyűlés programja:

1. Reggel 8-15 órakor a nagy pályaudvaron a vendégek fogadása.
2. A vándorgyűlésen résztvevők 3/4 9 órakor a gazdákör helyiségéből a templomba vonulnak.
3. Délelőtt 9 órakor ünnepi szentmise.
4. Délelőtt 10 órakor a gazdákör dísztermében a vándorgyűlés megnyitása. Az összes előadások német nyelven tartatnak meg.

Az előadások sorrendje:

- I. barsi Leidenfrost Károly, földbirtokos Alsónyáregyháza: Az amerikai rendszerű kukorica-művelésről. (Vetített képekkel.)
- II. Milodánovics Simon, ny. honvédezedes Szabadka: Komlótermelésünkről.
- III. Ihrig Pál, a Zombori Cukorgyár r. t. felügyelője Zombor: Cukorrépa-termelésünkről.
- IV. Winkler János a Baromfitenyésztők Országos Egyesületének titkára, az Országos Magyar Gazdaszövetség kiküldötte, Budapest: A gazdák szervezkedésének fontosságáról.

V. Erich v. Brandt, a Magyar Magtényési Részvénytársaság gazdasági igazgatója Budapest: A magtermelésről.

VI. Fuchs Leó számtartó, az Első Gazdasági Könyvvezetési Vállalat kiküldötte Szolnok: A mezőgazdasági könyvvitelről, tekintettel az új adótörvényre.

5. Déli 12 órakor társas ebéd a gazdákör helyiségében. Egy teríték ára 3 60 K. borral, amely összeg november 8-ig Lorencz Miklós gazdákör elnök címére beküldendő. Felkérjük a vendégeket, hogy az ebéd árát fenti

határidőig beküldeni szíveskedjenek, miután későbbi jelentkezések figyelembe vehetőek nem lesznek. A társas ebéd mintegy folytatása a vándorgyűlésnek, amikor a felköszöntők és társas érintkezés során gazdasági ismereteinket bővíthetjük, miért is igen ajánlatos, hogy a vándorgyűlésen résztvevők valamennyien a társas ebédén is résztvegyenek.

6. Délután 2. órakor a gazdákör udvarán helyi lódíjazás, amelyen csakis hódsági gazdákörünk tagjainak lovai állíthatók elő. A bíráló bizottság a helyszínen alakul meg, ugyanott osztatnak ki a pénzdíjak is.

A díjazás tervezete az esetleges változások fentartásával a következő:

3 éves kancacsikók után: I. Államdíj 100 K. II. Gazdáköri díj 25 K. III. Gazdákör díj 20 K. IV. Gazdákör díj 10 K.

2 éves kancacsikók után: I. Államdíj 25 K. II. Gazdáköri díj 15 K. III. Gazdáköri díj 10 K.

1 éves kancacsikók után: I. Államdíj 25 K. II. Gazdáköri díj 15 K. III. Gazdáköri díj 10 K.

Tenyészkanca után: I. Államdíj 50 K. II. Gazdáköri díj 25 K. III. Gazdáköri díj 20 K. IV. Gazdáköri díj 15 K.

Tenyézmének után: Államdíj nincs I. Gazdáköri díj 20 K. II. Gazdáköri díj 15 korona. III. Gazdáköri díj 10 K.

Összesen: 200 korona államdíj, 210 korona a gazdákör adománya.

7. Esti 1/2 8 órakor a gazdákör helyiségében a gazdákör támogatása alatt álló román. kath. ifjúsági egyesület alkalmi előadása — utána tánc.

Felkérjük vármegyénk gazdáköröségét, szíveskedjék hódsági gazdaünnepélyünkön minél nagyobb számban résztvenni, hogy az előadandókból minél többen okuljunk és tanuljunk.

Kelt Zomborban, 1912 október 27.

Hazafias üdvözléssel

A Bácsbodrog Vármegyei Gazdasági Egyesület nevében:

Törley Gyula, társelnök. **Inhoff József,** titkár.

A hódsági végrehajtó bizottság nevében:
Szemző Károly, Lőrincz Miklós, járási főszolgabíró. gazdákör elnök.

HIRDETÉSEK.

Kiadó lakás.

A függetlenségi kör házában,
Erzsébet-körút 13. sz. a. egy
két szobás lakás

mellékhelyiségekkel és nagy kerttel

azonnal kiadó!

Bővebbet a Vadászúrt bérlojénél.

Eladó

fényképező berendezés!

30 × 40 Salon Camera,
13 × 18 Stativ Camera objective,
hátterek, kopirramák, tálcák,
kirakatok, díszítések

olcsón eladók.

Bővebb felvilágosítást ad:

WANCSEK BÉLA,

176—3—1 Zombor, Deák Ferenc-körút 30.

Legtartósabb
húzott drótszálas lámpa

Magyar

SIEMENS - SCHUCKERT - MŰVEK
Budapest, VI., Teréz-körút 36.

Viszontelárusító:

HIRTH JÁNOS, ZOMBOR.

165 a 5-3

TANONCUL

fiú és leány

a Bácsmegeyi Nyomdában
fizetéssel, azonnal felvétetik.

„Első Délmagyarországi Nádfonógyár“
SZOND (Bácsbodrog megye).

ELADÓ!

Mindennemű

NÁDFONAT

olcsó áron eladó.

Eladó egy 100 öl hosszú, esetleg 4, 6, 8 és 10 öl hosszúságban is kapható,

keményfából

és bekátrányozott

= kukoricagóré. =

Mindennap megtekinthető.

Akinek van nádja eladó, mindenkor a lehető legmagasabb ár mellett megveszem. Akinek pedig szüksége van fedőnádra, jutányos áron kaphatja nálam.

MERKL JÁNOS,

a szondi vasútállomás mellett,
az Első Délmagyarországi Nádfonógyár tulajdonosa.

38-50-35

Kiadó
fényképezési
műterem.

Zomborban, belváros, Péfői-utca, 4. szám alatt, a legforgalmasabb utcában, egy

30 év óta fennálló

fényképezési

műterem

azonnal kiadó!

Bővebb értesítést ugyanott a tulajdonos ad:

173-5-4 **Knipl János.**

Tisztelt Háziasszony!

Vegyen kizárólag két elefánt védjegyű

„DIADAL“

pörkölt kávét

mely a világ
legjobb
kávé-
keveréke

erejét, ízét,
illatát
állandóan
megtartja.

Csak zárt csomagokban

véd- jeggyel

valódi.

Kapható minden fűszerüzletben. Óvakodjunk utánzatoktól.

Minden két kilóhoz egy ingyen kávésbögre.

1/4 kiló **Diadal** pörkölt kávé 1 kor. 25 fillér.
1/4 kiló **Salon Diadal** pörkölt kávé 1 kor. 35 fillér.
1/4 kiló **Elite Diadal** pörkölt kávé 1 kor. 50 fillér.

160-26-10

Közkedvelté lett!!

kellemes íze, jósága és olcsósága által a

PÉCSI TETTYE

kristálytisza forrásvíz,

mely szénsavas víz ma már szegény és gazdag legkedveltebb asztali itala.

Gazdasszonyok és vendéglősök öröme

ha e kiváló vizet adhatják asztalukra.

Kapható minden fűszerüzletben és étteremben.

Zombori képviselő:

ARNOVLYEVIGS DUSÁN kereskedelmi ügynökségénél.

90-104-47

Zombori főraktár:

Makarits István fűszerkereskedésében.

„UNIÓ“ jéggyár ZOMBOR, Zöldkert-utca.
Telefonszám: 112.

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a Zöldkert-utcában fennálló

mű-jéggyárunkat

üzembe helyeztük és a műjéget a gyárban métermázsánként 2 koronáért számítjuk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtunk Zombor, 1912. évi május hó

80-50

teljes tisztelettel

AZ „UNIÓ“ JÉGGYÁR.